

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-492/14

**Essent Belgium NV
κατά
Vlaams Gewest κ.λπ.**

(αίτηση του *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel*
για την έκδοση προδικαστικής απόφασεως)

«Προδικαστική παραπομπή — Περιφερειακές ρυθμίσεις που επιβάλλουν δωρεάν διανομή, στα ευρισκόμενα στην οικεία περιφέρεια δίκτυα, της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας — Διαφοροποίηση αναλόγως της προελεύσεως της πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας — Άρθρα 28 και 30 ΕΚ — Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων — Οδηγία 2001/77/ΕΚ — Άρθρα 3 και 4 — Εθνικοί μηχανισμοί στηρίξεως της παραγωγής πράσινης ενέργειας — Οδηγία 2003/54/ΕΚ — Άρθρα 3 και 20 — Οδηγία 96/92/ΕΚ — Άρθρα 3 και 16 — Εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας — Πρόσβαση στα δίκτυα διανομής υπό αμερόληπτους όρους τιμολογήσεως — Υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας — Μη αναλογικότητα»

Περίληψη – Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 29ης Σεπτεμβρίου 2016

1. *Προδικαστικά ερωτήματα — Παραδεκτό — Αίτηση μη εκθέτουσα τους λόγους που δικαιολογούν την παραπομπή προς το Δικαστήριο — Απαραδέκτο*

(Άρθρο 267 ΣΛΕΕ· Κανονισμός Διαδικασίας του Δικαστηρίου, άρθρο 94, στοιχείο γ')

2. *Προδικαστικά ερωτήματα — Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου — Προσδιορισμός των κρίσιμων στοιχείων του δικαίου της Ένωσης — Μη αναφορά τους στην αίτηση περί παραπομπής — Δεν ασκεί επιρροή*

(Άρθρο 267 ΣΛΕΕ)

3. *Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων — Ποσοτικοί περιορισμοί — Μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος — Περιφερειακή ρύθμιση που επιβάλλει καθεστώς δωρεάν διανομής της πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας στα ευρισκόμενα σε συγκεκριμένη περιφέρεια δίκτυα διανομής — Το πλεονέκτημα του εν λόγω καθεστώτος περιορίζεται στην πράσινη μόνον ηλεκτρική ενέργεια που διοχετεύεται απευθείας στα εν λόγω δίκτυα διανομής από εγκαταστάσεις παραγωγής ή σε δίκτυα διανομής που ευρίσκονται εντός του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει η εν λόγω περιφέρεια — Δεν επιτρέπεται — Παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας*

(Άρθρα 28 ΕΚ και 30 ΕΚ· οδηγία 2003/54 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρα 3 §§ 2 και 8 και 20 § 1· οδηγία 96/92 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρα 3 §§ 2 και 3 και 16· οδηγία 2001/77 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, άρθρα 3 και 4)

1. Βλ. το κείμενο της απόφασεως.

(βλ. σκέψεις 40-42)

2. Το γεγονός ότι, από τυπικής απόψεως, εθνικό δικαστήριο διατύπωσε προδικαστικό ερώτημα παραπέμποντας σε ορισμένες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης δεν εμποδίζει το Δικαστήριο να του παράσχει όλα τα ερμηνευτικά στοιχεία που μπορούν να είναι χρήσιμα για την λήψη αποφάσεως στην υπόθεση της οποίας έχει επιληφθεί, ασχέτως του αν στα υποβληθέντα ερωτήματα γίνεται μνεία των στοιχείων αυτών. Συναφώς, στο Δικαστήριο απόκειται να συναγάγει, από το σύνολο των στοιχείων που του παρέχει το εθνικό δικαστήριο και ιδίως από το σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής, εκείνα τα στοιχεία του δικαίου της Ένωσης που χρειάζονται ερμηνεία, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς.

(βλ. σκέψη 43)

3. Οι διατάξεις των άρθρων 28 και 30 ΕΚ, καθώς και του άρθρου 3, παράγραφοι 2 και 8, και του άρθρου 20, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/54, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την κατάργηση της οδηγίας 96/92, του άρθρου 3, παράγραφοι 2 και 3, και του άρθρου 16 της οδηγίας 96/92, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, και των άρθρων 3 και 4 της οδηγίας 2001/77, για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, εξεταζόμενες από κοινού, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε περιφερειακή κανονιστική ρύθμιση, η οποία επιβάλλει καθεστώς δωρεάν διανομής της πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας στα ευρισκόμενα στην οικεία περιφέρεια δίκτυα διανομής, ενώ περιορίζει παράλληλα το πλεονέκτημα του καθεστώτος αυτού είτε στην πράσινη μόνον ηλεκτρική ενέργεια που διοχετεύεται απευθείας στα εν λόγω δίκτυα διανομής από εγκαταστάσεις παραγωγής είτε στην πράσινη μόνον ηλεκτρική ενέργεια που διοχετεύεται απευθείας από τέτοιες εγκαταστάσεις σε δίκτυα διανομής που ευρίσκονται εντός του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει η εν λόγω περιφέρεια.

Συγκεκριμένα, αφενός, παρότι μια τέτοια ρύθμιση εφαρμόζεται ομοιόμορφα σε κάθε προμηθευτή ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιεί ένα ευρισκόμενο εντός της οικείας περιφέρειας δίκτυο διανομής, εντούτοις, καταλήγει στο να απαλλάσσει τους προμηθευτές από τα έξοδα διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας που αυτοί παρέχουν μόνον στο μέτρο που η ηλεκτρική αυτή ενέργεια είναι πράσινη ηλεκτρική ενέργεια που διοχετεύεται απευθείας σε ένα τέτοιο δίκτυο ή σε δίκτυο διανομής ευρισκόμενο εντός του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει η περιφέρεια αυτή, με αποτέλεσμα να επιφυλάσσεται διαφορετική μεταχείριση στους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας αναλόγως, κυρίως, της προελεύσεως της πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας που εμπορεύονται οι προμηθευτές αυτοί. Προς δικαιολόγηση τέτοιας διαφορετικής μεταχειρίσεως δεν χωρεί επίκληση ούτε του άρθρου 11, παράγραφος 3, της οδηγίας 96/92 ούτε του άρθρου 14, παράγραφος 4, της οδηγίας 2003/54.

Αφετέρου, οι υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας τις οποίες επιβάλλουν τόσο το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 96/92 όσο και το άρθρο 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/54, πρέπει να μην εισάγουν διακρίσεις και, επιπλέον, οφείλουν να διασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση των επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης στους εθνικούς καταναλωτές. Συνεπώς, η διαφορετική αυτή μεταχείριση μπορεί να επηρεάσει την ισότιμη πρόσβαση των επιχειρήσεων ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης στους εθνικούς καταναλωτές κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/54.

Τέλος, μια τέτοια κανονιστική ρύθμιση είναι ικανή να παρεμποδίσει, τουλάχιστον εμμέσως και δυνητικώς, τις εισαγωγές πράσινης, κυρίως, ηλεκτρικής ενέργειας προερχόμενης από άλλα κράτη μέλη. Πράγματι, πρέπει να χαρακτηριστεί ως μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικό περιορισμό, κατά το άρθρο 28 ΕΚ, δεδομένου ότι, μεταξύ άλλων, προτρέπει τους φορείς εκμεταλλεύσεως, ιδίως τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, να αγοράζουν πράσινη ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται στην οικεία περιφέρεια ή στο κράτος μέλος στο οποίο αυτή ανήκει, λόγω του οικονομικού πλεονεκτήματος που προκύπτει από τη δωρεάν διανομή της ηλεκτρικής αυτής ενέργειας.

Όσον αφορά την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, μολονότι τα κράτη μέλη είναι καταρχήν ελεύθερα να περιορίζουν το πλεονέκτημα τέτοιων συστημάτων μόνο στην εντός του εδάφους τους παραγωγή πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας, το καθεστώς δωρεάν διανομής πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας που καθιερώνει μια τέτοια εθνική ρύθμιση δεν αποσκοπεί στην παροχή άμεσης στηρίξεως στους παραγωγούς πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας, σε αντίθεση με τα εθνικά καθεστώτα στηρίξεως της πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας υπό τη μορφή υποχρεώσεως αγοράς ή πράσινων πιστοποιητικών. Πράγματι, η δωρεάν διανομή πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα που παρέχεται, πρωτίστως, στον προμηθευτή της εν λόγω ενέργειας, ικανό, ενδεχομένως και σε συνάρτηση, ιδίως, με την τιμή στην οποία πωλεί ο προμηθευτής το ηλεκτρικό του ρεύμα στον καταναλωτή, να ωφελήσει επίσης εν τέλει και σε ορισμένο μέτρο τον τελευταίο.

Αντιθέτως, ένα τέτοιο καθεστώς στηρίξεως ουδόλως παρέχει εχέγγυα ως προς το ότι το οικονομικό πλεονέκτημα το οποίο προσπορίζει στους προμηθευτές θα ωφελήσει, εν τέλει, αποτελεσματικά και ουσιαστικά, τους παραγωγούς πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας και, ιδίως, τις μικρότερες τοπικές εγκαταστάσεις παραγωγής τις οποίες αφορούν τα μέτρα στήριξης, οι όποιες δεν έχουν ταυτοχρόνως την ιδιότητα του παραγωγού και του προμηθευτή. Συγκεκριμένα, το όφελος που ενδεχομένως θα αποκομίσουν τέτοιοι παραγωγοί πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας από το εν λόγω οικονομικό πλεονέκτημα θα εξαρτάται από διάφορα τυχαία γεγονότα σε σχέση με τις αγορές, όπως, παραδείγματος χάριν, οι τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας στις αγορές αυτές, η προσφορά και η ζήτηση ή ακόμα οι συσχετισμοί δυνάμεων μεταξύ των υφιστάμενων φορέων εκμεταλλεύσεως και το μέτρο στο οποίο οι προμηθευτές θα είναι διατεθειμένοι να αφήσουν τους παραγωγούς να ωφεληθούν από το εν λόγω πλεονέκτημα. Δεδομένου, επομένως, του ταυτοχρόνως έμμεσου, αβέβαιου και τυχαίου χαρακτήρα της ενδεχόμενης στηρίξεως που μπορεί να προκύψει, για τον ίδιο τον παραγωγό πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας, από ένα τέτοιο καθεστώς δωρεάν διανομής, δεν αποδεικνύεται αυτή καθαυτή η ικανότητα του καθεστώτος αυτού να επιτύχει το θεμιτό επιδιωκόμενο στόχο που έγκειται στο να παροτρύνει αποτελεσματικά του φορείς εκμεταλλεύσεως να παράγουν περισσότερη πράσινη ηλεκτρική ενέργεια, παρά το πρόσθετο κόστος που συνεπάγεται η παραγωγή της, συμβάλλοντας, ως εκ τούτου, στην εκ μέρους των κρατών μελών υλοποίηση των ενδεικτικών στόχων παραγωγής που τους έχουν τεθεί βάσει του άρθρου 3 της οδηγίας 2001/77. Ως εκ τούτου, η προμνησθείσα ρύθμιση δεν πληροί τις επιταγές που απορρέουν από την αρχή της αναλογικότητας, η δε προσβολή την οποία προκαλεί στην άνευ διακρίσεων ελεύθερη πρόσβαση τρίτων στα δίκτυα διανομής και στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων δεν είναι, κατά συνέπεια, δυνατόν να δικαιολογηθεί από τον ως άνω στόχο.

(βλ. σκέψεις 82, 83, 87, 89, 90, 97, 98, 111-117, 119 και διατακτ.)